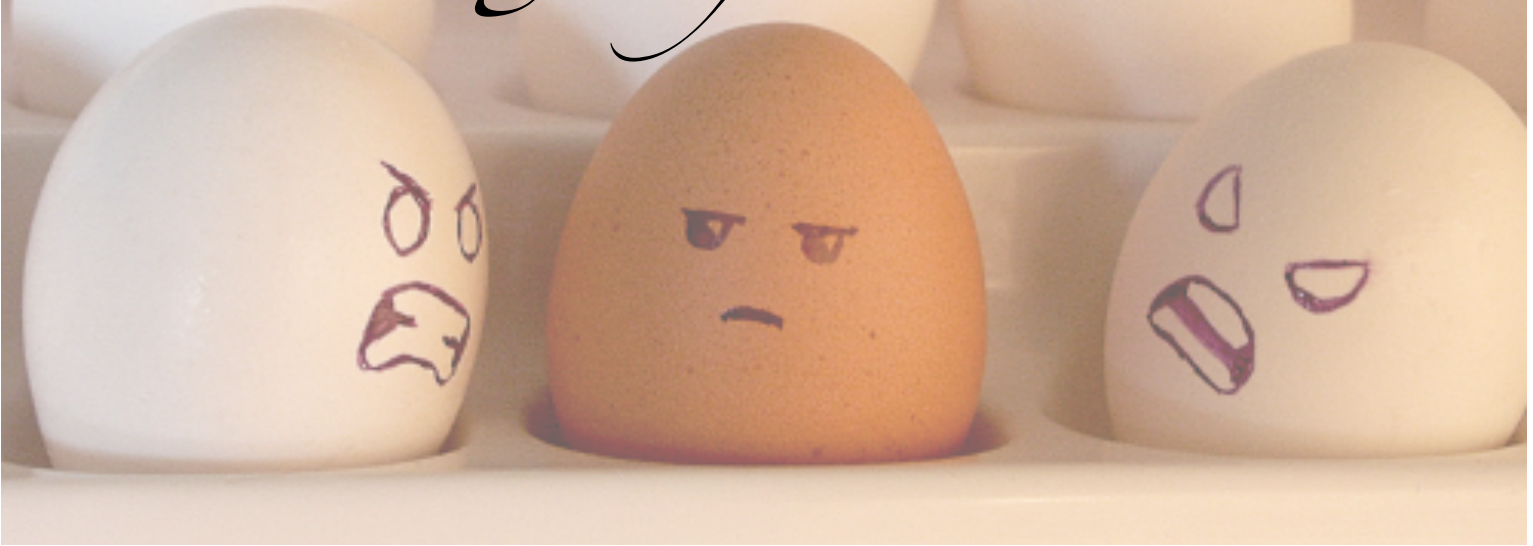


The Danger of Hidden Hate



Source

1. Vayikra 19:17-18

<p>You shall not hate your kinsfolk in your heart. Reprove your kinsman but incur no guilt because of him.</p>	<p>לֹא־תִשְׁנֵא אֶת־אָחִיךָ בְּלִבְךָ הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת־עַמִּיתְךָ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא:</p>
<p>You shall not take vengeance or bear a grudge against your countrymen. Love your fellow as yourself: I am the LORD.</p>	<p>לֹא־תִקֶּם וְלֹא־תִטּוֹל אֶת־בְּנֵי עַמְּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמִוֶּךָ אֲנִי ה':</p>

How does one transgress this Issur?



A. Rambam: In Pathos

2. Rambam, De'os 6:5

<p>Whosoever hates any one of Israel within his heart, violates a prohibitive commandment, even as it is said: "Thou shalt not hate thy brother in thy heart" (Lev. 19.17.); but the punishment of flogging is not pronounced for violating this prohibitive commandment, as no act was committed, for, the Torah did not admonish save by hatred within the heart. Moreover, he who smites his fellow, or besmirches him with words, although forbidden to do so, there is no violation of the prohibitive commandment of "Thou shalt not hate" connected thereto.</p>	<p>כָּל הַשּׂוֹנֵא אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּלִבּוֹ עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה שְׂנְאָמֵר (וּיקרא יט יז) "לֹא תִשְׁנֵא אֶת אָחִיךָ בְּלִבְךָ". וְאִין לוקין עַל לֹא זֶה לְפִי שְׂאִין בּוֹ מַעֲשֶׂה. וְלֹא הַזְהִירָה תּוֹרָה אֶלֶּא עַל שְׂנֵאָה שְׂבִלְבּ. אֲבָל הַמִּכָּה אֶת חֲבֵרוֹ וְהִמְחִרְפוֹ אִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ רְשָׁאֵי אִינוֹ עוֹבֵר מִשּׁוּם לֹא תִשְׁנֵא:</p>
---	--

If one man commit a sin against another man, the one sinned against shall not remain in silent hate against the sinner, as it is said of the wicked: "And Absalom spoke unto Amnon neither good nor bad; for Absalom hated Amnon" (Second Samuel. 13.22); but, on the contrary, it is obligatory upon him to make known to him and say unto him: "Why have you done to me thus and such, and wherefore have you sinned against me in that particular matter?"; for, it is said: "And thou shalt indeed rebuke thy neighbor" (Lev. 19.17). And, if the sinner did repent and begged to be forgiven by him, he must forgive him; and in doing so he should not be cruel, for it is said: "And Abraham prayed unto God" (Gen. 20.17)

כְּשִׁיחָטָא אִישׁ לְאִישׁ לֹא יִשְׁטַמְנוּ וְיִשְׁתַּקְּ כִּמוֹ שְׁנֵאמַר בְּרִשְׁעִים (שמואל ב יג כב) "וְלֹא דָבַר אֲבִשָׁלוֹם אֶת אֲמֹנוֹן מֵאוֹמְהָ לְמַרְעֵ וְעַד טוֹב כִּי שָׁנָא אֲבִשָׁלוֹם אֶת אֲמֹנוֹן". אֶלָּא מִצְוָה עָלָיו לְהוֹדִיעוֹ וְלֹאמַר לוֹ לְמָה עָשִׂיתָ לִּי כֵן וְכֵן וְלְמָה חָטָאתָ לִּי בְדַבָּר פְּלוּנִי. שְׁנֵאמַר (ויקרא יט יז) "הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ". וְאִם חָזַר וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְמַחֵל לוֹ צְרִיךְ לְמַחֵל. וְלֹא יְהֵא הַמּוֹחֵל אֶכְזָרִי שְׁנֵאמַר (בראשית כ יז) "וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים":

3. Talmud Bavli, Yoma 23

What is revenge and what is bearing a grudge? Revenge is illustrated by the following example: One said to his fellow: Lend me your sickle, and he said: No. The next day he, the one who had refused to lend the sickle, said to the other person: Lend me your ax. If he said to him: I will not lend to you, just as you did not lend to me, that is revenge.

And what is bearing a grudge? If one said to his fellow: Lend me your ax, and he said: No, and the next day he, the one who had refused to lend the ax, said to the other man: Lend me your robe; if the first one said to him: Here it is, as I am not like you, who would not lend to me, that is bearing a grudge. Although he does not respond to his friend's inconsiderate behavior in kind, he still makes it known to his friend that he resents his inconsiderate behavior. This baraita shows that the prohibition relates only to monetary matters, such as borrowing and lending.

איזו היא נקימה ואיזו היא נטירה נקימה אמר לו השאילני מגלך אמר לו לאו למחר אמר לו הוא השאילני קרדומך אמר לו איני משאילך כדרך שלא השאלתני זו היא נקימה

ואיזו היא נטירה א"ל השאילני קרדומך אמר ליה לא למחר א"ל השאילני חלוקך אמר לו הילך איני כמותך שלא השאלתני זו היא נטירה

POSSIBILITIES

i. Expanded Notion of Revenge

4. Rambam, De'os 7:7

He who takes vengeance of his fellow violates the prohibitive commandment of, "Thou shalt not take vengeance" (Lev. 19.18.); and, even though he is not flogged for the violation, it is an extremely evil tendency. Forsooth, it becomes man to be indulgent in his ethical conduct in all temporal matters, for, to those who can reason all worldly matters are vanity and absurdity, unworthy to call forth vengeance on their account. How is the sin of taking vengeance established? Said his friend to him: "Lend me your ax". Answered he: "No, I will not lend it to you." On the morrow, he needs to borrow an ax himself. Says he to his friend: "Lend me your ax." Answered his friend: "No, I will not lend it to you, even as you refused to lend it to me when I asked for it." Behold, this one takes vengeance. For when one comes to lend aught of the other, he should give it to him whole-heartedly, and not to deal with him as he was dealt with by him. And so in all like matters. Even so David expressed it in his good ethical ideas: "If I have requited him that did evil unto me, or spoiled mine adversary unto emptiness etc." (Ps. 7.5).

הנוקם מחברו עובר בלא תעשה שנאמר לא תקם. ואף על פי שאינו לוקה עליו דעה רעה היא עד מאד. אלא ראוי לו לאדם להיות מעביר על מדותיו על כל דברי העולם שהכל אצל המבינים דברי הבל והבאי ואינו כדאי לנקם עליהם. כיצד היא הנקימה. אמר לו חברו השאילני קרדמך, אמר לו איני משאילך. למחר צריך לשאל ממנו, אמר לו חברו השאילני קרדמך, אמר לו איני משאילך כדרך שלא השאלתני כששאלתי ממך, הרי זה נוקם. אלא כשיבוא לו לשאל יתן בלב שלם ולא יגמל לו כאשר גמלו. וכן כל כיוצא באלו. וכן אמר דוד בדעותיו הטובות (תהילים ז ה) "אם גמלתי שולמי רע ואחלצה" וגו'.

ii. Hateful in Action

5. Kesef Mishna, De'os 6:5

אבל המכה את חברו אף על פי שאינו רשאי. מפני שהוא עובר משום לא יוסיף. וכן המחרפו אף על פי שאינו רשאי מאחר שאינו מכהו ומחרפו משנאתו אותו אינו עובר משום לא תשנא. וכתב רבינו כן מדתנא בתורת כהנים ולא תשנא אחיך יכול לא תקללנו לא תכנו ולא תסטרנו תלמוד לומר בלבבך לא אמרתי כי אם שנאה בלב:



B. She'iltos: In Thought and Action

6. Sheiltos, , Parshas Vayeshev, Sheilta 29

דאסיר להו לדבית ישראל למישנא חד חבריה, דכתיב (ויקרא יב. יג) **לא תשנא את אחיך בלבבך. ואשכחן נמי דבדיל שנותא דשנייה אחוהי ליוסף, דכתיב (בראשית לג. ד) וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום, נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים.**
ת"ר לא תשנא את אחיך בלבבך, יכול לא יכנו, ולא יקללנו, ולא ימרטטנו,
תלמוד לומר בלבבך, בשנאה שבלב הכתוב מדבר, למימרא דשנאה בעלמא קאסר רחמנא ואעיג דלא קא עביד מידעם.

C . Meeri: In Action Alone

7. Meeri, Yoma 75a

[ע"פ ע"א] לעולם לא תהא שנאת אדם מונעתו מלהטיב לחבירו בכל מה שאפשר לו לחיטיב. והוא שנאמר "לא תשנא את אחיך בלבבך. וילמד אדם ממהות קונו ודרך צחות אמרו בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם. מדת בשר [והם] אדם מקניט את חברו יורד עמו עד לחיות מדתו של הקב"ה קלל את הנחש עלה לגב מזונותיו עמו יורד לקרקע מזונותיו עמו, קלל את העבד איכל מה שרבו איכל ושתה מה שרבו שותה, קלל את האשה הכל רצין אתריה, קלל את האדמה הכל ניוונין ממנה.



Proofs

PROOF ONE

8. Talmud Bavli, Kiddushin 41a

There are those who say: With regard to this particular mitzva of betrothal, it also involves a prohibition, in accordance with that which Rav Yehuda says that Rav says, as Rav Yehuda says that Rav says: It is forbidden for a man to betroth a woman until he sees her, lest he see something repulsive in her after the betrothal, and she will become repugnant to him, which will cause him to hate her. And to prevent this violation of what the Merciful One states in the Torah: "And you shall love your neighbor as yourself" (Leviticus 19:18),

דאמר רב יהודה אמר רב אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו ורחמנא אמר (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך

PROOF TWO

9. Mishna, Sanhedrin 27b

One who loves or one who hates one of the litigants is also disqualified. With regard to one who loves one of the litigants, this is referring to his groomsman. One who hates is referring to anyone who, out of enmity, did not speak with the litigant for three days. The Rabbis said to Rabbi Yehuda: The Jewish people are not suspected of bearing false witness due to love or hate.

האוהב והשונא אוהב זה שושבינו שונא כל שלא דבר עמו שלשה ימים באיבה א"ל לא נחשדו ישראל על כך

PROOF THREE

10. Mishna, Nedarim 65b

And Rabbi Meir further said: The halakhic authorities may broach dissolution with him from that which is written in the Torah, and they may say to him: Had you known that through your vow you are transgressing the prohibition "you shall not take vengeance" (Leviticus 19:18) and the prohibition "nor bear any grudge" (Leviticus 19:18), and the prohibition "you shall not hate your brother in your heart" (Leviticus 19:17), and "you shall love your neighbor as yourself" (Leviticus 19:18), as well as "and your brother should live with you" (Leviticus 25:36), as he, the one prohibited by the vow, is poor and now you are not able to provide him with a livelihood due to your vow, would you have vowed in that case? If he said in reply: Had I known that it is so, that my vow involved all these prohibitions, I would not have vowed; it is dissolved

ועוד אמר ר"מ פותחין לו מן הכתוב שבתורה ואומרין לו אילו היית יודע שאתה עובר על (ויקרא יט, יח) לא תקום ועל לא תטור ועל (ויקרא יט, יז) לא תשנא את אחיך בלבבך (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך (ויקרא כה, לו) וחי אחיך עמך שהוא עני ואין אתה יכול לפרנסו אמר אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר הרי זה מותר:

In Halacha

11. Chafetz Chaim, Intro

מקור החיים

ז. וְלִפְעָמִים עוֹבֵר הַמְּסַפֵּר גַּם-בֵּן בְּלֹא דָ"ל לֹא תִשְׁנֵא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְבְּךָ" (ויקרא יט, יח), כְּגוֹן אִם בְּפָנָיו שְׁלוֹם יְדַבֵּר אֶת רְעֵהוּ וְשָׁלָא בְּפָנָיו מְבֹאֵישׁ אֶת רֵיחוֹ בְּפָנָיו אַחֲרָיִם, וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אִם בְּפָרוּשׁ מַעֲוָה לָהֶם שְׁלָא יִלְכוּ יוֹדִיעוּהוּ דְּבִרְדָּאֵי עוֹבֵר עַל לָאוּ זֵה.

Should One Keep it Inside or Outside?

12. Ramban, Vayikra 19:17

והנה השונא את רעהו עובר בלאו והאוהב לו מקיים עשה והנכון בעיני כי "הוכח תוכיח" כמו והוכיח אברהם את אבימלך (בראשית כא כה) ויאמר הכתוב אל תשנא את אחיך בלבבך בעשותו לך שלא כרצונך אבל תוכיחנו מדוע ככה עשית עמדי ולא תשא עליו חטא לכסות שנאתו בלבבך ולא תגיד לו כי בהוכיחך אותו יתנצל לך או ישוב ויתודה על חטאו ותכפר לו ואחרי כן יזהיר שלא תנקום ממנו ולא תטור בלבבך מה שעשה לך כי יתכן שלא ישנא אותך אבל יזכור החטא בלבו ולפיכך יזהירנו שימחה פשע אחיו וחטאתו מלבו ואחרי כן יצוה שיאהב לו כמוהו

The Degree One Must Go To

13. Minchas Shlomo Siman 35:1

סימן לה

הערות בענין איסור לפני עור

הבטחתי לא יתנהג אחי בנימוס המקובל לכבוד אהתי במדוי המיכל ומשחי, בגלל זה שמעתי הדין אמר ליחן לאכול אלא לפני שידע שנוטל דיו ומברך (כמבואר בערוך אויח סי קס"ט ע"ד ב"י, ובמד בן אם אמילו בצורה מכובדת יבקש ממנו ליסול ידים ולברך, יראה הדבר כפגיעה ועלבון בכבודו, וזה גם ירעו אותו מאד,

ולומדי, ולכן טראה דלמי הצורך שפיר רשאי לכבד אותו במאכל ומשחה, וצריך לעשות כן אע"פ שזה כקום ועשה, וכע"ז פירשו קרא דאל תוכח לך פן ישמך, הדין שזה ללא הועיל הרי אתה מכשילו בלאו של לא תשנא את אחיך, ואע"פ הדבר צריך הכי. יז

M

ביבד באכילה ושתיה לטי שידע שלא יברך
ב"ה הצריך כל אדם לשום דרכו ולכוין מעשיו לשם שמים, חושבני במי שבא אליו ארדה השוכ, אשר אינו שומר תורה ומצוה, אבל עדיין יש לו אהבה לכגי תורה, וגם תומך במוסדות תורה וכדומה, ואם

וחנן שבגלל הדבר הזה יתרחק וא"ש ביוצי מהתורה, וגם יבוא ליהי כעס ושנאה על כל ההולכים בדרך התורה, המכחיג חושבני, שנטין באמה לכבד אהתי באכילה ושתיה, ולא לחשוש כלל לאיסור של לפני עור לא תעז מבשיל, טעום דאף שאין אומרים לאדם לעשות איסורא זוטא כדי להציל אחרים מאיסורא רבה,

Is there permitted hate?

14. Talmud Bavli, Pesachim 113b

The Holy One, Blessed be He, loves three people: One who does not get angry; one who does not get drunk; and one who is forgiving. The Holy One, Blessed be He, hates three people: One who says one statement with his mouth and means another in his heart, i.e., a hypocrite; one who knows testimony about another person and does not testify on his behalf; and one who observes a licentious matter performed by another person and testifies against him alone. His testimony is meaningless, as he is the only witness; consequently, he merely gives the individual a bad reputation.

The Gemara comments: This is like that incident where Tuveya sinned with immorality, and Zigud came alone to testify about him before Rav Pappa. Rav Pappa instructed that Zigud be lashed. Zigud said to him: Tuveya sinned and Zigud is lashed, an objection that became a popular saying. He said to him: Yes, as it is written: "One witness shall not rise up against a man" (Deuteronomy 19:15), and you testified against him alone. You have merely given him a bad reputation.

Rabbi Shmuel bar Rav Yitzhak said that Rav said: Although one who sees another committing a sin should not testify against him by himself, he is nonetheless permitted to hate him, as it is stated: "If you see the donkey of he who hates you lying under its load" (Exodus 23:5). The Gemara clarifies this verse: What is the meaning of he who hates you mentioned in the verse? If you say it is referring to a gentile who hates you, but wasn't it taught in abaraita that the phrase: He who hates, of which the Torah spoke, is a Jew who hates you, not a gentile who hates you?

Rather, it is obvious that the verse is referring to a Jew who hates you. But is one permitted to hate a fellow Jew? But isn't it written: "You shall not hate your brother in your heart" (Leviticus 19:17), which clearly prohibits the hatred of another Jew? Rather, perhaps you will say that the verse is referring to a situation where there are witnesses that he performed a sin. However, in that case, everyone else should also hate him. What is different about this particular person who hates him? Rather, is it not referring to a case like this, when he saw him perform a licentious matter? He is therefore permitted to hate him for his evil behavior, whereas others who are unaware of his actions may not hate him.

Rav Nahman bar Yitzhak said: Not only is this permitted, it is even a mitzva to hate him, as it is stated: "The fear of God is to hate evil" (Proverbs 8:13)

שלשה הקדוש ברוך הוא אוהבן מי שאינו כועס ומי שאינו משתכר ומי שאינו מעמיד על מדותיו שלשה הקדוש ברוך הוא שונאן המדבר א' בפה ואחד בלב והידוע עדות בחבירו ואינו מעיד לו והרואה דבר ערוה בחבירו ומעיד בו יחידי

כי הא דטוביה חטא ואתא זיגוד לחודיה ואסהיד ביה קמיה דרב פפא נגדיה לזיגוד א"ל טוביה חטא וזיגוד מינגד אמר ליה אין דכתיב (דברים יט. טו) לא יקום עד אחד באיש ואת לחודך אסהדת ביה שם רע בעלמא קא מפקת ביה

אמר רבי שמואל בר רב יצחק אמר רב מותר לשנאתו שנאמר (שמות כג, ה) כי תראה חמור שנאך רובץ תחת משאו מאי שונא אילימא שונא נכרי והא תניא שונא שאמרו שונא ישראל ולא שונא נכרי

אלא פשיטא שונא ישראל ומי שריא למסניה והכתיב (ויקרא יט, יז) לא תשנא את אחיך בלבבך אלא דאיכא סהדי דעביד איסורא כולי עלמא נמי מיסני סני ליה מאי שנא האי אלא לאו כי האי גוונא דחזיא ביה איהו דבר ערוה

רב נחמן בר יצחק אמר מצוה לשנאתו שנאמר (משלי ח, יג) יראת ה' (שונאי) רע

15. Talmud Bavli, Bava Metzia 32b

The Gemara suggests: Come and hear proof from a baraita: If one encounters a friend whose animal collapsed and it is necessary to unload its burden, and one also encounters an enemy who needs assistance to load a burden onto his animal, the mitzva is to assist the enemy, in order to subjugate one's evil inclination.

ת"ש אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא כדי לכופ את יצרו



